

Sygn. akt II PK 198/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa D. D.
przeciwko Niepublicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Ośrodkowi Medycyny
Pracy Sp. z o.o. w L.
o ekwiwalent za urlop i odprawę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 11 lutego 2014 r., sygn. akt III APa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania w
sprawie.**

UZASADNIENIE

Powódka – D. D. – wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego
w [...] z dnia 11 lutego 2014 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego
przejawiające się na niewłaściwym zastosowaniu w sprawie art. 8 k.p., polegające
na błędnym przyjęciu, że podniesienie zarzutu przedawnienia świadczenia przez
pozwaną Spółkę w sytuacji, gdy wykonujący uprawnienia pracodawcy prezes
zarządu wcześniej zapewniał pracownika - wiceprezesa zarządu tej Spółki, że fakt
nieudzielania przez kolejne lata urlopu (co spowodowało jego kumulację do liczby
ponad 100 dni) nie będzie wykorzystany na niekorzyść tego pracownika, nie

stanowi nadużycia prawa ze strony uprawnionego - szczególności w kontekście należytego wykonywania przez powódkę przez cały okres zatrudnienia obowiązków i dochowania szczególnej dbałości o dobro zarządzanego podmiotu.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazując, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne „w postaci szczególnego charakteru stosunku prawnego członka zarządu spółki kapitałowej wykonującego obowiązki jako pracownika podległego prezesowi zarządu tej spółki (piastującego rolę pracodawcy w zakładzie pracy) w aspekcie właściwej organizacji pracy i możliwości korzystania z uprawnień pracowniczych - w tym wypadku prawa do urlopu”.

W uzasadnieniu wskazano: „W przypadku osób zatrudnionych na stanowisku zarządczym pracodawca ma prawo oczekiwać ich aktywności w zakresie sposobu pełnienia pracy, co jednak nie zmienia tego, że pracują one w warunkach podporządkowania w rozumieniu art. 22 k.p., ponieważ są związane regułami organizacji i funkcjonowania zakładu pracy (...). Tym samym inaczej będzie się przedstawiał zakres podporządkowania przy stanowiskach szeregowych, a inaczej na stanowiskach samodzielnych, specjalistycznych czy właśnie menedżerskich.

Powyższe wymaga zajęcia przez Sąd Najwyższy jednoznacznego stanowiska - wobec braku ugruntowanego orzecznictwa w tym obszarze - w przedmiocie trafności wyrażonego powyżej poglądu na sprawę czy wykonywanie przez powódkę obowiązków jako pracownika piastującego funkcję członka zarządu spółki kapitałowej powoduje jej współodpowiedzialność za złą organizację pracy w zakładzie pracy, pociągającą za sobą bezpośredni uszczerbek w obszarze uprawnień pracowniczych takiego pracownika”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Medycyny Pracy Spółka z o.o. w L. wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od każdego z powodów na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 176 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stąd podstawowym celem instytucji przedsądu jest rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej

wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; oraz z 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., sygn. akt II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Mając na uwadze wniosek skarżącej o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na istotne zagadnienia prawne i jego uzasadnienie, należy stwierdzić, że nie spełnia on tak określonych wymagań. Przede wszystkim żaden inny przepis poza art. 8 k.p. nie został powołany w podstawach kasacyjnych, a przedstawione pytanie dotyczy wykładni przepisów regulujących stosunek pracy członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a konkretnie charakteru jego pracowniczego podporządkowania (art. 22 § 1 k.p.). Nie stanowi okoliczności uzasadniającej rozpoznanie skargi kasacyjnej potrzeba wyjaśnienia zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie to nie ma powiązania z podstawami skargi (a ściślej - z przepisami wskazanymi jako naruszone w ramach podstaw kasacyjnych). Jeżeli

wnoszący skargę kasacyjną powołuje się na potrzebę wykładni określonych przepisów prawnych, to potrzeba taka musi odnosić się przynajmniej do jednej z przytoczonych podstaw kasacyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2002 r., II UKN 256/01, Prok. i Prawo z 2002 r. nr 10, poz. 44). Podkreślić należy, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę w granicach zaskarżenia i w granicach przedstawionych podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), co oznacza, że nie może uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane przez skarżącego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa skargi. Nie może także zastąpić skarżącego w wyborze podstawy kasacyjnej, jak również w przytoczeniu przepisów, które mogłyby być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy może zatem skargę kasacyjną rozpoznawać tylko w ramach tej podstawy, na której ją oparto, odnosząc się jedynie do przepisów, których naruszenie zarzucono (por. wyrok SN z 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005).

Jeśliby natomiast przyjąć, że przedstawiona argumentacja dotyczy art. 8 k.p., to jedynie w kontekście jego zastosowania w niniejszej sprawie w odniesieniu do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia powódki, a nie abstrakcyjnego zagadnienia prawnego. Artykuł 8 k.p. jest przepisem zawierającym klauzule generalne, które nie są skatalogowane i nie poddają się kategoryzacji. Ustawodawca widzi w nich instrument pozwalający na konieczną indywidualizację konkretnych sytuacji, które wymagają odrębnego potraktowania, odmiennego niż to przewidują obowiązujące przepisy. Ponieważ ocena zastosowania przepisów zawierających klauzule generalne (zwroty niedookreślone) zależy od całokształtu występujących w sprawie okoliczności, dlatego nie może służyć jako podstawa konstruowania istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283; z dnia 6 czerwca 2012 r., I PK 55/12, LEX nr 1216839; z dnia 5 listopada 2008 r., III SK 22/08, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 331; z dnia 19 maja 2010 r., I CSK 700/10, LEX nr 1294148).

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 102 k.c.

[l.n]